

■ Erica Back är eld och lågor över att få sjunga titelrollen i Francesca Caccinis opera *Alcinas ö*.

FOTO: CATA PORTIN

Spännande projekt fick Erica Back att lämna tyskt operahus

Fem års operakontrakt i Tyskland räckte för mezzosopranen Erica Back. Nu blåser nya vindar med barockopera och låghierarkiskt arbete.

Repetitionsperioden på Francesca Caccinis (1587–1640) opera *Alcinas ö* är i full gång. Men när HBL kommer på besök är det knäpptyst i repetitionssalen – det enda som hörs är kroppar som rör sig och

enstaka instruktioner från regissören och dramaturgen Sinna Virtanen. Först en stund senare får vi höra hur själva musiken låter.

Berättelsen om häxan Alcina, som förför alla riddare som besö-

ker hennes ö, förekom flitigt i både den ena och den andra barockoperan; till exempel Händels *Alcina* är välkänd.

Caccinis *Alcinas ö*, som sägs vara den äldsta bevarade operan som är

komponerad av en kvinna, är däremot en raritet och sätts upp i Nationaloperans Almisal av kollektivet Arketyper i samarbete med Helsingfors barockorkester.

Arbetsgruppen vill lyfta fram

verk utanför kanon men också utforska ett låghierarkiskt arbetssätt. Processen leds inte av enväldig regissör och dirigent, utan idén och konceptet har utarbetats i grupp av Kaisamaija Uljas, Sinna Virtanen, Marianna Henriksson och Tuuli Lindeberg.

Får sjunga fult

Rollen som häxan Alcina görs av finlandssvenska mezzosopranen Erica Back, som är eld och lågor över det spännande projektet.

– När jag fick den här förfrågan bestämde jag mig faktiskt för att säga upp mig från mitt kontrakt vid operahuset i Oldenburg, säger Back.

Beslutet hade pyrt under ytan länge, men de värderingar som förs fram i arbetet med *Alcinas ö* kändes precis rätt för henne. Att verket är skrivet av en kvinna upplever Back också som viktigt.

Vid tidpunkten för intervjun har arbetsgruppen fokuserat mycket på att komma samman som grupp och att jobba utgående från fysiska övningar. Det är något helt annat än den operavardag Erica Back varit van vid.

– Oftast sitter det en person och

TF NYHETSCHEF
Wilhelm Kvist
wilhelm.kvist@hbl.fi

Facebook: HBL Kultur
X: @hblwebb
Instagram: @hufvudstadsbladet

Med *Alcinas* ö vill kollektivet utforska ett låghierarkiskt arbetssätt. Stående Erica Back och Elissa Shaw. Sittande och liggande fr.v. Jussi Linnanmäki, Juho Punkeri, Mats Lillhannus, Linnéa Sundfaer Casserly, Sirkku Rintamäki, David Hackston och Tuuli Lindeberg. FOTO: CATA PORTIN

Erica Back och Elissa Shaw i färd med att repetera *Alcinas* ö. FOTO: CATA PORTIN

” Jag kände mig lite som en marionett, som gjorde det man bad om.

” Våldigt mycket är tillåtet här, till exempel att sjunga fult.

PROFIL

Erica Back

● **Yrke:** Sångerska (mezzo-sopran).

● **Uppvuxen:** I Närpes.

● **Bor:** I Oslo, där sambon Robert Näse är anställd som sångare i operakören vid Den norske opera och ballett.

● **Karriär i ett nötskal:** Kandidatexamen från Piteå musikhögskola, magisterexamen från Sibelius-Akademien, fem års anställning vid operahuset i Oldenburg. Har också gjort roller bland annat vid Finlands Nationalopera, operafestspelen i Nyslott och Confidencen. Sjungit allt från barock till uruppföranden och gett egna liedkonserter.

● **Aktuell:** Som Alcina i Francesca Caccinis opera *Alcinas* ö som ges i Nationaloperans Almisal 1-3.2.

● **Kommande uppdrag:** Spelar Katrina i nyuppsättningen av musikteatern *Katrina* på Åland i sommar.

● **Drömmer om:** Att skapa ett scenkompani med jämställda värderingar, registrera, vidga mina vyer inom scenkonst.

● **Ogillar:** Egocentrismen i samhället.

● **Inspireras av:** Modiga människor - "och dåliga föreställningar! Det är lärorikt att fundera på vad det är som skaver, och hur man själv skulle ha gjort."

säger: Gör så här, gå dit. Och så gör man det, och en gång till, och så är det i princip färdigt, säger hon och skrattar.

I *Alcinas* ö står processen i fokus, så till den grad att den känns viktigare än slutresultatet. När vi talas vid vet Erica Back egentligen inte ännu hur resultatet kommer att se ut.

– Och det är jättespännande! Det kan vara lite skrämmande också, men jag bara kastar mig ut i det här, och ser vad som sker med mig, min kropp och min röst. Våldigt mycket är tillåtet här, till exempel att sjunga fult.

Fem år av fabrikkssystem

Efter fem år vid samma operahus är det nu frilansliv som gäller. Från och med mars åtnjuter Erica Back ett längre arbetsstipendium från Svenska Kulturfonden.

Att jobba vid ett operahus i Tyskland var en lärorik, men väldigt jobbig erfarenhet för henne.

– Men det är kanske när man utsätts för saker som inte alltid är så roliga som man ser vad det är man vill, vad som passar en.

Den väldigt tydliga hierarkin var

något Erica Back upplevde som jobbigt i längden.

– Och att det hela fungerar som ett slags fabrikkssystem. Man jobbar snabbt och gör väldigt många produktioner per år. Jag kände mig lite som en marionett, som gjorde det man bad om.

Arbete utomlands glorifieras

Att vidga sina vyer genom att åka utomlands är bra, tycker Erica Back, men påpekar också att det inte är det enda sättet att arbeta med opera, musik eller scenkonst.

– Visst är det fint att det finns 60–70 olika operahus i Tyskland. Men här i Finland finns många fina möjligheter, och man kan också göra lite annorlunda saker, sådant som faller utanför fabrikkssystemets ramar.

Arbete utomlands och speciellt i Tyskland var något som enligt Back närmast glorifierades vid Sibelius-Akademien och inom musikutbildningen överlag.

– Utbildningarna hänger lite efter i att visa vad som är verklighet i dag, på vilka sätt man kan jobba med det här och vad man behöver för att klara sig på fria fältet. En del

av dem som undervisar i dag är snäppet äldre, och inget ont om det. Men man kan inte längre jämföra med hur saker var på 80- eller 90-talet.

Tysta djävulen på axeln

Erica Back växte upp i Närpes, och att bli klassisk sångerska var ett rätt otippat yrkesval. Hemma lyssnade ingen på klassisk musik.

– Att bli sångerska var något jag drömde om, men det var nog närmare att jag hade blivit popartist, ler hon.

I barndomshemmet mimade Erica Back till Abba, Carola och svenska schlagerlåtar och så spelade hon valthorn i Närpes skolmusikkår. Sånglektioner började hon ta som trettonåring.

– Att sjunga klassiskt på italienska kändes exotiskt och häftigt då. Och min lärare märkte att det passade min röst.

Efter gymnasiet tillbringade Erica Back ett år i Karleby för att studera sång och lära sig finska.

– Det värsta året i mitt liv!

På grund av finskan då?

– Jo, för jag öppnade inte munnen

om det inte gick perfekt och då kan du inte heller kommunicera, säger Erica Back.

Sedan fortsatte studierna i Sverige, och där kom operan på allvar in i bilden.

– Jag hade ofta fått höra att jag hade för liten röst för opera. Och jag tycker mycket om dikter, så jag har alltid tyckt jättemycket om att sjunga lied, romanser. Men att livnära sig som liedsångare fanns nog inte riktigt på kartan, säger Erica Back med en suck.

Under studietiden i Piteå fick hon chansen att vara med i världsberömda svenska barytonen Peter Matteis uppsättning av *Figaros bröllop*.

– Jag hade spelat lite amatörteater tidigare, men först då fattade jag att man verkligen kan kombinera teater med klassisk sång. Och sedan sket jag i den där djävulen på axeln som sade att du har för liten röst!

Katrina med nytt manus

I sommar kommer Erica Back att spela huvudrollen i musikteatern *Katrina* på Åland. Originalmusiken av Jack Mattsson från 1990-talet finns kvar, liksom Lars Huldéns

sångtexter, men manuset som bygger på Sally Salminens roman *Katrina* är nyskrivet.

– Regissören Ida Kronholm och författaren Carina Karlsson har skrivit nytt manus, och jag har faktiskt vara med på ett hörn också, vilket jag tycker är jätteroligt, säger Erica Back och fortsätter:

– Jag tror det finns ganska mycket outnyttjad potential bland sångare, musiker och scenkonstnärer. En sångare kanske inte bara behöver sköta de rätta tonerna utan kan vara med i skapandeprocessen på många sätt.

Tove Djupsjöbacka
tove.djupsjobacka@hbl.fi